

Sygn. akt I C 1037/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2016 roku

Sąd Rejonowy w Grudziądzu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Kolasiński

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Magdalena Hausman

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2016 roku w Grudziądzu

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. B.**

przeciwko (...) **Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. na rzecz powódki J. B. kwotę 4.986,96 zł (cztery tysiące dziewięćset osiemdziesiąt sześć złotych i 96/100) wraz z odsetkami ustawowymi od następujących kwot:

- 4.600,00 zł od 25 maja 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- 55,92 zł od 21 lutego 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- 331,04 zł od 29 lipca 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od w/w kwot od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. na rzecz powódki J. B. kwotę 1.267,00 zł (jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt siedem złotych i 0/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Grudziądzu tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. kwotę 230,56 zł (dwieście trzydzieści złotych i 56/100).

Sygn. akt I C 1037/14

UZASADNIENIE

J. B. wniosła pozew przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. o zapłatę kwoty 4.986,96 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot i dat wskazanych w pozwie oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że 28 kwietnia 2011 roku pełniąc jako nauczyciel dyżur w szkole na przerwie między lekcjami, jedna z uczennic uderzyła ją pięścią klatkę piersiową i w twarz, w wyniku czego doznała złamania kości nosa oraz przechodziła zaburzenia adaptacyjne. Odpowiedzialność za przedmiotowe zdarzenie ponosił pracodawca powódki, który posiadał ubezpieczenie w zakresie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego zakładu ubezpieczeń. Pozwany przyznał powódce kwotę 3.200,00 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 4.041,68 zł tytułem odszkodowania za utracony zarobek. Na sumę dochodzoną pozwem składały się następujące kwoty: 4.600,00 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia, 331,04 zł

tytułem dalszej części utraconego wynagrodzenia oraz 55,92 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za okres od 29 lipca 2013 roku do 21 lutego 2014 roku, tj. za okres między wydaniem decyzji o odmowie wypłaty odszkodowania za utracony zarobek do dnia wydania decyzji o jego wypłacie.

W odpowiedzi na pozew (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu pisma strona pozwana przyznała fakt ponoszenia odpowiedzialności wobec powódki z tytułu opisanego zdarzenia. Jednakże, zdaniem pozwanego, wypłacone powódce zadośćuczynienie i odszkodowanie w pełni zaspokajają jej roszczenia, a żądanie zgłoszone w pozwie jest rażąco zawyżone. Ponadto, zdaniem pozwanego, zgodnie z klauzulą zawartą w ogólnych warunkach umowy, suma wypłacona powódce powinna być pomniejszona o świadczenia przysługujące uprawnionemu na podstawie przepisów prawa dotyczących świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Wreszcie, strona pozwana zakwestionowała daty początkowe naliczania odsetek (k. 55-57).

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu zwykłym.

Sąd ustalił, co następuje:

J. B. pracowała jako nauczyciel w Zespole Szkół (...) w G.. W dniu 28 kwietnia 2011 roku pełniła dyżur w przerwie międzylekcyjnej. W pewnym momencie zauważyła, jak dwoje uczniów zamierzało opuścić teren szkoły przez otwartą bramkę. Gdy J. B. próbowała ich zatrzymać, jedno z nich – nastoletnia uczennica S. W. uderzyła ją pięścią najpierw w klatkę piersiową, a następnie w twarz, powodując obfite krwawienie z nosa. Odpowiedzialność za przedmiotowe zdarzenie ponosił pracodawca J. B., którego pracownik (woźny) pozostawił otwartą bramkę, która powinna być wówczas zamknięta w celu uniemożliwienia opuszczenia szkoły przez uczniów.

Dowody:

- dokumentacja dotycząca ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy (k. 13-16),
- przesłuchanie powódki J. B. (73v-74v).

Pracodawca, którym była Gmina M. G., na dzień przedmiotowego zdarzenia posiadała ubezpieczenie w zakresie odpowiedzialności cywilnej w (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł.. Zgodnie z klauzulą nr 2 do ogólnych warunków ubezpieczenia zakres ubezpieczenia rozszerzony został na szkody rzeczowe i osobowe wyrządzone pracownikom ubezpieczonego, które powstały w następstwie wypadków przy pracy, przy czym wypłacone odszkodowanie ulegało pomniejszeniu o świadczenia przysługujące uprawnionemu na podstawie obowiązujących w chwili wypłaty przepisów prawa dotyczących świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (klauzula nr 2 pkt. 1 i 3).

Dowody:

- polisa ubezpieczeniowa i ogólne warunki ubezpieczenia (k. 22-34),
- dokumentacja w aktach szkody nr U/240372/2012 związana z zawarciem umowy ubezpieczenia.

Po zdarzeniu J. B. udała się do szpitala celem opatrzenia nosa. Wskutek uderzenia w twarz doznała złamania kości nosa bez przemieszczenia odłamów. Doznany uraz nie miał wpływu na jej funkcjonowanie w zakresie czynności narządu ruchu. Leczenie przebiegało w sposób prawidłowy, bez powikłań i zakończyło się w przewidzianym terminie. Okres gojenia wynosił 4 do 6 tygodni. Obrzęk twarzoczaszki i dolegliwości bólowe mogły utrzymywać się do 2 tygodni, przy czym ból był znaczny. Zażywała leki przeciwbólowe. W tym czasie twarz była zasiniona, co powodowało dyskomfort psychiczny i niechęć do wychodzenia z domu. Ponadto, kobieta odczuwała zawroty głowy. Potrzebowała pomocy przy czynnościach domowych, w których pomagał jej mąż S. B.. Uraz ten spowodował trwały uszczerbek na jej zdrowiu na poziomie 5 %. Rokowania co do stanu zdrowia J. B. są pomyślne i nie należy przewidywać ujawnienia się dodatkowych skutków w przyszłości. Złamanie nie spowodowało zmian anatomicznych nosa i zatok ani nie uszkodziło śluzówki, w związku z czym przechodzone przez kobietę zapalenia zatok nie miały związku z doznanym 28 kwietnia 2011 roku

urazem. Obecnie dolegliwości bólowe pojawiają się przy zmianie pogody. Zdarzenie miało również wpływ na życie osobiste J. B., która stała się osobą bardziej nerwową, z obniżonym nastrojem. Początkowo była załamana swoim wyglądem oraz samym faktem zaistnienia zdarzenia. Przez jakiś czas miała problemy ze snem. Straciła ochotę do pracy, którą lubiła, gdyż obawiała się, że zdarzenie może się powtórzyć. Otrzymała kilka wizyt u psychiatry, który przepisał jej leki przeciwdepresyjne. Do pracy wróciła wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego we wrześniu 2011 roku.

Dowody:

- dokumentacja medyczna (k. 17-20, 84-86, 90, 93-95 oraz w aktach szkody nr U/240372/2012),
- zeznania świadka S. B. (k. 73v),
- przesłuchanie powódki J. B. (73v-74v),
- pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii urazowo-ortopedycznej dr. n. med. W. W. oraz pisemna opinia uzupełniająca (k. 106-107, 136),
- pisemna opinia biegłego z zakresu otolaryngologii dr. n. med. T. S. (k. 160-160v).

W związku z doznany urazem J. B. przebywała na 64-dniowym zwolnieniu chorobowym, tj. w maju i czerwcu 2011 roku. W tym czasie pracodawca wypłacał jej jedynie zasiłek chorobowy w wysokości 9.258,88 zł, tj. 64 dni x 144,67 zł (100 % wymiaru). Innych świadczeń z tytułu wypadku przy pracy nie otrzymała.

Dowody:

- dokumentacja w aktach szkody nr U/240372/2012 w postaci zwolnień lekarskich,
- przesłuchanie powódki J. B. (73v-74v),
- informacja z ZUS o otrzymanych świadczeniach (k. 193),
- informacja z Zespołu Szkół (...) w G. o otrzymanych świadczeniach (k. 200).

Oprócz pracy na etacie w Zespole Szkół (...) w G. J. B. pracowała na umowy świadczenia usług w S. O.S. W. (1)nr 1 w G. jako nauczyciel zajęć nauczania komunikacji oraz Towarzystwie (...) w G. jako instruktor dogoterapii i pedagog specjalny. W związku ze zwolnieniem chorobowym nie mogła świadczyć usług na rzecz tych podmiotów. W tym czasie w pierwszej placówce mogła osiągnąć wynagrodzenie w wysokości 840,00 zł brutto za 12 godzin zajęć, z czego potrącona byłaby składka na ZUS w kwocie 272,88 zł i podatek w kwocie 41,00 zł. Zarobek netto wyniósłby więc 526,12 zł. Natomiast w drugiej z placówek w tym czasie mogłaby osiągnąć wynagrodzenie brutto w wysokości 3.840,00 zł jako instruktor dogoterapii i 720,00 zł jako pedagog specjalny (netto odpowiednio 3.239,40 zł i 607,20 zł).

Dowody:

- zaświadczenia o możliwych do uzyskania zarobkach (k. 51, 52 oraz w aktach szkody nr U/240372/2012),
- dokumentacja w aktach szkody nr U/240372/2012 w postaci umów o świadczenie usług.

Pismem z 24 stycznia 2013 roku J. B. zgłosiła powstanie szkody w (...) S.A. Decyzją z 7 lutego 2013 roku zakład ubezpieczeń odmówił jednak przyjęcia odpowiedzialności za zdarzenie z 28 kwietnia 2011 roku. Pismem z 6 maja 2013 roku poszkodowana odwołała się od powyższej decyzji. Decyzją z 29 lipca 2013 roku ubezpieczyciel zmienił swoje stanowisko i przyznał J. B. zadośćuczynienie w wysokości 3.200,00 zł oraz odszkodowanie z tytułu utraconych zarobków w wysokości 3.283,20 zł. W dniu 21 lutego 2014 roku (...) dodatkowo wypłaciła kobiecie kwotę 758,48 zł tytułem utraconych zarobków, co dało łączną kwotę odszkodowania z tego tytułu w wysokości 4.041,68 zł.

Dowody:

- dokumentacja związana ze zgłoszeniem i rozpoznaniem szkody (k. 21, 35-50),
- dokumentacja w aktach szkody nr U/240372/2012 w postaci zgłoszenia szkody, decyzji ubezpieczyciela i odwołania poszkodowanej.

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony powyżej stan faktyczny ustalony został na podstawie dokumentów wymienionych w poprzedniej części uzasadnienia, jak również w oparciu o osobowe źródła dowodowe oraz opinie biegłych z zakresu chirurgii urazowo-ortopedycznej dr. n. med. W. W. i otolaryngologii dr. n. med. T. S..

Autentyczność i prawdziwość dowodów z dokumentów co do zasady nie była kwestionowana przez strony, jak też sąd nie znalazł uzasadnionych motywów, ażeby odmówić im wiarygodności, w związku z czym stanowiły one niebudzącą wątpliwości podstawę ustaleń faktycznych. W szczególności, sąd dał wiarę dokumentom przedłożonym przez powódkę, a dotyczącym utraconego przez nią w czasie zwolnienia chorobowego zarobku z tytułu umów o świadczenie usług (k. 51, 52). Dokumenty powyższe zostały wystawione przez fachowe placówki oświatowe, w związku z czym trudno byłoby uznać, żeby stwierdzały nieprawdziwe okoliczności.

Sąd w pełni podzielił treść i wnioski opinii biegłych z zakresu chirurgii urazowo-ortopedycznej oraz otolaryngologii, albowiem były one rzetelne, kompletne i przekonujące. Strony nie wnosiły jakichkolwiek zastrzeżeń co do opinii otolaryngologa, akceptując tym samym wszystkie jej ustalenia i wnioski. Odnośnie do opinii z zakresu chirurgii urazowo-ortopedycznej, po jej uzupełnieniu, również żadna ze stron nie wносиła do niej jakichkolwiek zastrzeżeń. Obie opinie, zdaniem sądu, w powiązaniu ze sobą, dawały wszechstronny obraz przebiegu procesu leczenia powódki oraz następstw zdarzenia z 28 kwietnia 2011 roku.

Na walor wiarygodności zasługiwały ponadto zeznania świadka oraz przesłuchanie powódki, albowiem pokrywały się one z pozostałym materiałem dowodowym w postaci dokumentów i opinii biegłych.

Ustalone przez sąd okoliczności faktyczne co do zasady były bezsporne między stronami, a pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności za skutki zdarzenia z 28 kwietnia 2011 roku. Spór natomiast dotyczył zakresu poniesionej przez powódkę krzywdy, a w konsekwencji – wysokości roszczenia należnego jej tytułem zadośćuczynienia, jak też wysokości odszkodowania z tytułu utraconego przez powódkę w czasie zwolnienia chorobowego wynagrodzenia za zajęcia dodatkowe.

Zgodnie z art. 444 § 1 zdanie 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Natomiast w myśl art. 445 § 1 k.c., w tych samych wypadkach sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W myśl art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Mając na uwadze całokształt okoliczności faktycznych sprawy, w ocenie sądu, strona powodowa wystarczająco wykazała, że przyznając powódkę kwotę 3.200 zł tytułem zadośćuczynienia pozwany zakład ubezpieczeń nie uwzględnił w pełni rozmiaru szkody niematerialnej przez nią doznanej. Wszak doznała on w wyniku zdarzenia stosunkowo poważnego urazu nosa, co niewątpliwie wiązało się z istotnymi dolegliwościami bólowymi utrzymującymi się do 2 tygodni, a cały proces leczenia trwał 4 do 6 tygodni. O poważnym charakterze urazu świadczyć mogło również 64-dniowe zwolnienie chorobowe. Opinia biegłego z zakresu ortopedii i traumatologii jednoznacznie wskazywała, że powódka doznała nie tak małego trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5 %. Pewne skutki zdarzenia, tj. okresowe dolegliwości bólowe zwłaszcza przy zmianie pogody, powódka odczuwa zresztą do dnia dzisiejszego.

Nie można również abstrahować od stanu psychicznego powódki po zdarzeniu, która z uwagi na wygląd twarzy i odczuwany w związku z tym dyskomfort psychiczny przez kilka tygodni nie wychodziła z domu, co w szczególności u kobiety uznać należało za zrozumiałe. Miała obniżony nastrój i stała się bardziej nerwowa, co negatywnie odbijało się na życiu rodzinnym. Ponadto, co równie ważne, powódka straciła ochotę i satysfakcję z wykonywanej pracy, którą do tej pory lubiła, obawiając się powtórzenia zdarzenia. Nie można przy tym zapominać o specyfice placówek, w których pracowała, których to społeczne znaczenie jest doniosłe. W związku z psychicznymi przeżyciami powódki konieczne było nawet odbycie kilku wizyt u psychiatry, który przepisywał jej leki przeciwdepresyjne.

W konsekwencji, mając na uwadze doznane przez powódkę obrażenia oraz skutki z tym związane, w tym przede wszystkim dolegliwości bólowe i wpływ na stan psychiczny, sąd ocenił, że należne jej zadośćuczynienie za doznaną krzywdę powinno stanowić łącznie sumę 7.800 zł, tj. odpowiadającą żądaniu pozwu, przy czym ubezpieczyciel spełnił już swoje świadczenie w wymiarze 3.200 zł. Tak oceniona krzywda, według sądu, z jednej strony nie prowadziła do bezpodstawnego wzbogacenia powódki, a z drugiej strony należycie uwzględniała charakter naruszonego dobra o szczególnej wadze, jakim przecież jest zdrowie tak fizyczne, jak i psychiczne człowieka.

Oprócz zadośćuczynienia, powódka domagała się zasądzenia na jej rzecz dalszej części odszkodowania w wysokości 331,04 zł z tytułu utraconych zarobków za zajęcia dodatkowe. Jak już wcześniej wskazano, sąd uznał za wiarygodne dokumenty przedłożone przez powódkę przez zatrudniające ją podmioty, z których to wynikało, że w okresie zwolnienia chorobowego mogła ona osiągnąć dochód netto w Towarzystwie (...) w wysokości 3.846,60 zł (3.239,00 zł + 607,20 zł) oraz w S. O.S. W. w wysokości 526,12 zł. Brak było podstaw do przyjęcia, ażeby powódka otrzymała niższe wynagrodzenia z tych placówek, a w szczególności, żeby z tych dochodów czynione były inne niż wskazane w tych dokumentach potrącenia. Skoro utracony zarobek netto powódki wynosił łącznie 4.372,72 zł (3.846,60 zł + 526,12 zł), a pozwany wypłacił jej do tej pory kwotę 4.041,68 zł (3.283,20 zł + 758,48 zł), do zapłaty pozostało jeszcze dochodzone pozwem 331,04 zł (4.372,72 zł – 4.041,68 zł).

Za zasadne sąd uznał również żądanie zasądzenia skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w zapłacie kwoty 758,48 zł tytułem utraconych zarobków, która została powódce przyznana decyzją pozwanego z 21 lutego 2014 roku. Zgodzić się należało z argumentacją strony powodowej, że brak było przeszkód do wypłaty tej kwoty już w pierwotnej decyzji o przyznaniu odszkodowania z tytułu utraconych zarobków, tj. 29 lipca 2013 roku, skoro już wtedy zakład ubezpieczeń dysponował dokumentami wystarczającymi do określenia wysokości tego odszkodowania. Wszak zarówno przy wydawaniu decyzji z 29 lipca 2013 roku, jak i z 21 lutego 2014 roku, pozwany dysponował tymi samymi dokumentami. Skoro pozwany, po ponownym rozpatrzeniu żądania powódki, uznał jej rację tym zakresie i przyznał wyższą sumę, zasadne było twierdzenie, że pozostawał w opóźnieniu co do zapłaty tejże sumy. Kwota skapitalizowanych odsetek (55,92 zł) została wyliczona prawidłowo (za kalkulatorem odsetek ustawowych (...) dla Sądów).

Sąd nie uwzględnił zarzutu strony pozwanej, że wypłacone jej świadczenia powinny być pomniejszone o świadczenia przysługujące uprawnionemu na podstawie obowiązujących w chwili wypłaty przepisów prawa dotyczących świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, a to na podstawie klauzuli nr 2 pkt 3 ogólnych warunków ubezpieczenia (k. 30). Z informacji otrzymanych z ZUS (k. 193) oraz od pracodawcy powódki (k. 200) wynikało jednak, że w związku z wypadkiem przy pracy otrzymywała jedynie zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy w łącznej wysokości 9.258,88 zł. Zdaniem sądu, świadczenia wypłacone powódce przez ubezpieczyciela nie mogły być pomniejszone akurat o zasiłek chorobowy, albowiem stanowił on substytut wynagrodzenia za pracę w czasie niezdolności do pracy, a nie dodatkowe świadczenie otrzymane w związku ze zdarzeniem, o które można by pomniejszyć wypłatę zadośćuczynienia czy odszkodowania na podstawie powołanej klauzuli.

Z podanych względów, na podstawie art. 444 § 1 k.c. i art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c., sąd orzekł jak w punkcie I. sentencji wyroku, zasądając od pozwanego na rzecz powódki łącznie kwotę 4.986,96 zł (4.600,00 zł tytułem dalszej części zadośćuczynienia + 55,92 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w zapłacie odszkodowania za utracony zarobek + 331,04 zł tytułem dalszej części odszkodowania za utracony zarobek).

O odsetkach ustawowych od powyższych kwot należnych do 31 grudnia 2015 roku orzeczono zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją dokonaną ustawą z 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1830), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku. O odsetkach ustawowych za opóźnienie za okres od 1 stycznia 2016 roku orzeczono w myśl art. 481 § 1 i 2 k.c. w brzmieniu nadanym powołaną ustawą.

Data początkowa naliczania odsetek w przypadku zadośćuczynienia uzasadniona była faktem upływu terminu wyznaczonego w wezwaniu do zapłaty z 6 maja 2013 roku (k. 36-37). Nadmienić należy, że termin ten i tak przypadał już po ustawowym terminie trzydziestu dni, przewidzianym w art. 817 § 1 k.c. W przypadku odsetek od dalszej części odszkodowania z tytułu utraconych zarobków (331,04 zł) pozwany pozostawał w opóźnieniu od daty wydania pierwszej decyzji o przyznaniu odszkodowania, tj. 29 lipca 2013 roku, albowiem już wówczas dysponował wszystkimi niezbędnymi danymi do prawidłowego określenia jego wysokości. Jeżeli natomiast chodzi o kwotę 55,92 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie, to dalsze odsetki za opóźnienie należały się od daty ich kapitalizacji, tj. 21 lutego 2014 roku.

O kosztach procesu w punkcie II. wyroku orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. i 99 k.p.c. Powódka wygrała niniejszą sprawę w całości, w związku z czym należał jej się zwrot wszystkich poniesionych kosztów procesu, na które składały się kwoty: 250,00 zł tytułem opłaty od pozwu, 400,00 zł tytułem zaliczki na poczet opinii biegłego, 600,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym (§ 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu /tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm./) oraz 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

O nakazaniu pobrania od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Grudziądzu kwoty 230,56 zł w punkcie III. sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 623). Wydatki związane z postępowaniem, tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa, składały się z części wynagrodzenia biegłych (225,20 zł /k. 110-111/ + 405,36 zł /k. 173-174/ – 400,00 zł uiszczonej przez powódkę zaliczki). Wydatki te powinna ponieść strona pozwana jako przegrywająca niniejszą sprawę w całości.